

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 1: GIAT E MIEUR

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 1. pagina da text - Fegl da lavur / material da zambregiar	Tadlar	50 min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Savair consultar il cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> ed emprender d'enconuscher ses protagonistis.	Guardar ils maletgs. Zambregiar in giat ed ina mieur da chartun.
Chapir in'emprima part da la paraula.	Tadlar il text da l'emprima pagina. Giugar ina curta scena cun las figuras zambregiadas.

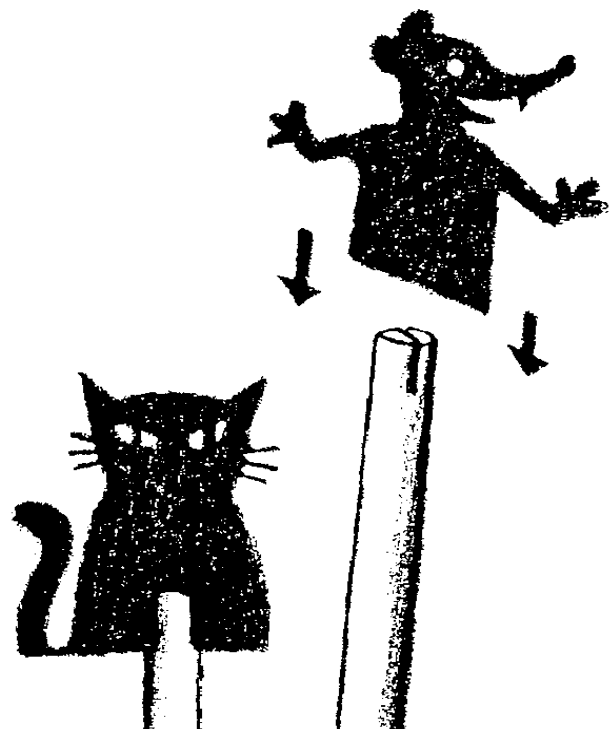

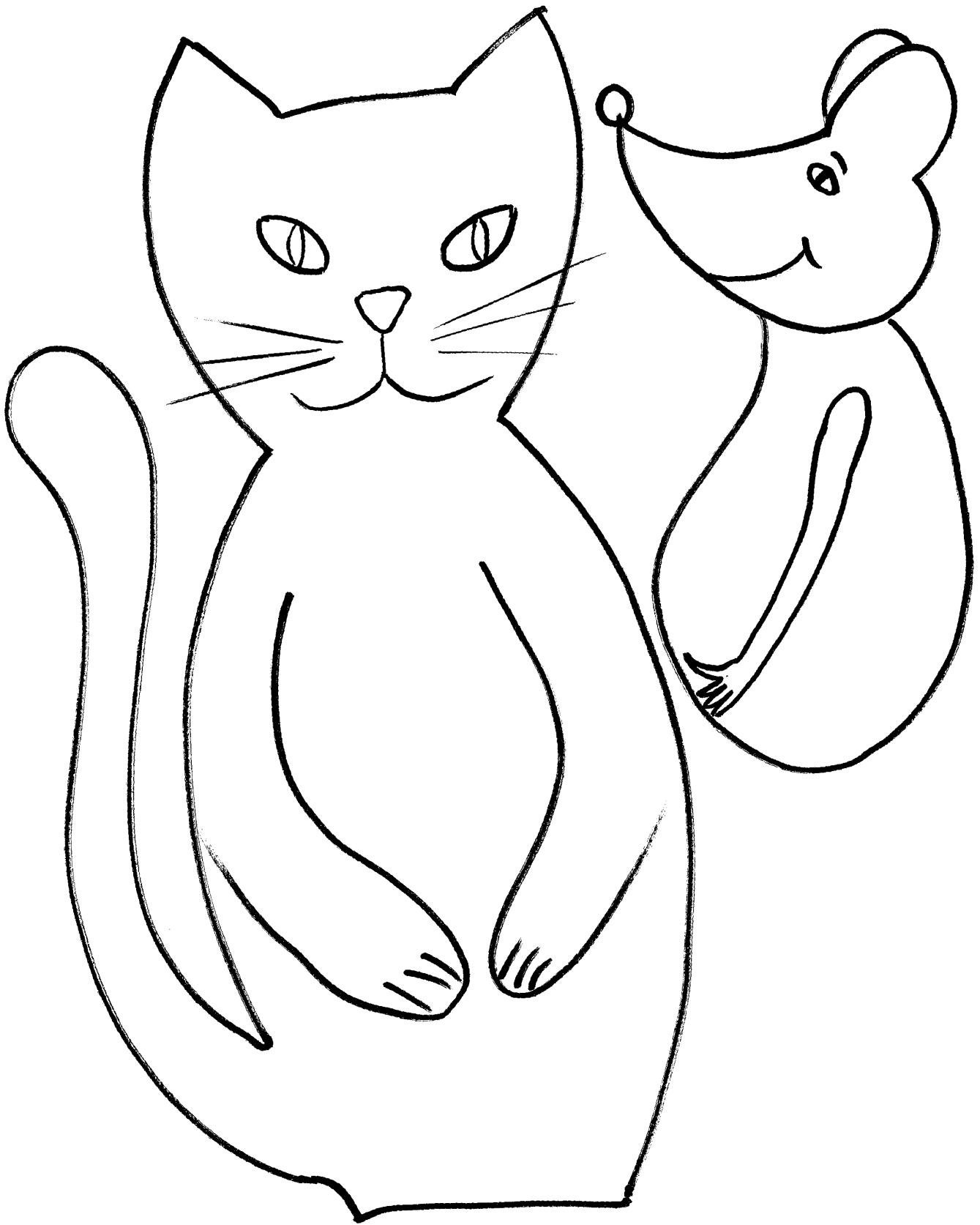
3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . S astgan sfegliar il cudesch e guardar ils maletgs. Els sa fan emprims patratgs davart la paraula (tge pudess capitar?).		<i>Cudesch Giat e mieur en cumpagnia</i>
10 min.	M declera che S duain zambregiar in giat ed ina mieur or da chartun per savair pli tard inscenar la paraula. M reparta il fegl da lavur als S e dat las instrucziuns per zambregiar las figuras.	Zambregiar figuras	Fegl da lavur Mat. Da zambregiar
20 min.	S zambregian las figuras (giat e mieur) tenor instrucziuns.		
5 min.	M prelegia l'emprima pagina da text (fin a: « ... en in clauder. »). M declera l'emprima frasa (ch'è in pau greva da chapir). S duain giugar la scena cun agid da las figuras zambregiadas. (S duain sezs/zzas ponderar co giugar la scena.)	Inscenar cun figuras	Lectura
10 min.	Adina dus S preparan la curta scena menziunada cun agid da las figuras. In S duai esser il giat, l'auter la mieur. In u l'auter pèr duess giugar la scena davant la classa.		Las figuras zambregiadas

Instrucziuns per zambregiar in giat ed ina mieur

1. Mintga S survegn in chartun u in palpieri stabel A4. Sin quel dissegna el in giat ed ina mieur. M po laschar dissegnar sez/sezza ils S u duvra il fegl da lavur sco muster.
2. S taglian las figuras or dal chartun.
3. S grundeschan las figuras cun color alva (dispersiun), sch'il chartun è grisch (quella color sto sientar bain avant che la lavur po vegnir cun-
tinuada). M po era grundar l'emprim il chartun, da maniera che S pon
colurar directamain las figuras cun color d'acril.
4. S colureschan las figuras cun color d'acril.
5. S pon collar taila, launa u outras textilias sin las figuras.
6. Las figuras vegnan francadas vi d'in fist da lain.

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 2: IL TEGNAIRCHASA

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 1. pagina da text - Fegl da lavur e soluziun	Tadlar	25 min.

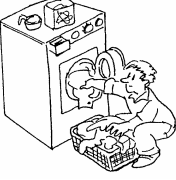

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir il text da la paraula. M declera il pled «tegnairchasa». Tge signifitga quel pled, tge lavurs fan part dal tegnairchasa e qualas surpiglian ils S a chasa.	Numnar e nudar lavurs dal tegnairchasa. Nudar qualas lavurs ch'ins fa era, pudess far u faschess gugent a chasa (fehl da lavur).

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M prelegia anc ina giada l'emprima pagina da text (fin a: «... en in clauder.»). El/ella declera ils plects nunenconuschents.	Prelecziun	Lectura
5 min.	M fa attent S al pled «tegnairchasa» e declera il senn da quel pled. El/ella avra alura ina discussiun davart il tegnairchasa: «Tgi fa il tegnairchasa tar vus a chasa? Gidais vus a far il tegnairchasa? Tge lavurs dal tegnairchasa faschais vus gugent?» S discutatan questa tematica en la classa.	Discussiun	
15 min.	M reparta il fehl da lavur e declera ils pensums. Cun agid da M fan S l'emprim pass da lavur: emplenir (en l'agen idiom) l'emprima colonna cun ils nums da las lavurs che cumparan sin il maletg. Il segund pass da lavur po vegnir fatg en lavur individuala: far mintgamai ina crusch tar las davosas trais colonnas, sch'i correspunda a la realitad.	Lavur individuala	Fehl da lavur
5 min.	Discutar las soluziuns dal fehl da lavur en la classa.	Discussiun	

Actividad	Maletg	Quai fatsch jau a chasa	Quai pudess jau far a chasa	Quai faschess jau gugent a chasa
cuschinar				
lavar giu				
far ora cun il fier, stirar				
ir a spass cun il chaun				
far urden				
far cun il tschitschapulvra				
lavar, far laschiva				
nettegiar las fanestras				

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 3: FAR PROVISIUNS PER L'ENVIERN

1. TGE?: CUNTEGN

Med / material	Tadlar / leger / tematisar il rg	Temp
- Giat e mieur en cumpagnia, 1. pagina da text - Memori (preparar cartinas cun agid da l'agiunta)	Tadlar	20 min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

Finamira(s) approximativa(s)	Finamira(s) precisa(s)
Tadlar il text da l'emprima pagina. Emprender d'enconuscher l'expressiun «provisiuns per l'enviern». Tge animal en il guaud fa era provisiuns per l'enviern e tge fan auters animals dal guaud per betg stuair patir fom l'enviern?	Chattar l'animal che fa provisiuns per l'enviern tranter differents maletgs cun animals dal guaud. Far il memori da trais (num da l'animal – activitad durant l'enviern – maletg).

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

Temp	Decurs	Metoda	Material
5 min.	M prelegia in'ulteriura giada l'emprima pagina da text (fin a: « ... en in clauder.») M fa attent S a la frasa ch'il giat di: «Far provisiuns per che nus na pateschian betg fom l'enviern.» El/ella fa dumondas concretas: Tge signifitga «far provisiuns»? Fan vossas mammas u babs era provisiuns (conservar vivondas, far confitura, e.a.)? Enconuschais vus auters animals che fan provisiuns?	Prelecziun / sa referir a las enconuschientschas da S	Lectura
15 min.	S furman in rudè giun plaun. M dispona las cartinas cun ils maletgs e tschenta la suandanta dumonda: «Tge animal fa era provisiuns?» (il stgilat). M dumonda co che tschels animals han num. S numnan ils animals. M repeta mintga-mai ils nums en rumantsch grischun. Las cartinas vegnan vieutas. Mintga S astga prender ina cartina (sch'i na tanscha betg, pon dus S prender ina cartina ensemen u alura copiescha M mintga maletg duas giadas). M fa ina pluna cun las cartinas cun ils nums dals animals. El volva ina cartina suenter l'autra e prelegia il num da l'animal. Alura metta el/ella la cartina en il rudè giun plaun. Qual S ha l'animal correspondent? Quel u quella S metta medemamain sia cartina giun plaun. En in terz pass erueschan S quai ch'ils animals fan l'enviern. M fa ina pluna cun las cartinas che descrivan quai ch'ils animals fan l'enviern. M volva ina cartina suenter l'autra e declera mintgamai ils plets ('marvezza d'enviern', 'sien d'enviern', e.a). S emprovan da dir qual animal che fa tge. M reparta las cartinas cun ils nums dals animals a las cartinas cun las descripciuns correspondentas. Cura che S han erui tut ils nums dals animals e las descripciuns correspundentas, volva M tut las cartinas per jugar a memori cun trais cartinas (mintgamai trais cartinas s'audan ensemen). Tgi chatta ils pli bliers trios? (Igl è recumandà da copiar in pèr giadas las cartinas, uschia datti gruppas pli pitschnas).		

<p>la libella</p>	<p>marvezza d'enviern (l'animal mora, ils ovs e la larva survivan)</p>	
<p>la lischerna</p>	<p>marvezza d'enviern (animal da sang froid)</p>	
<p>l'utschè mezmieur</p>	<p>sien d'enviern (mammal)</p>	
<p>la vulp</p>	<p>animal activ l'enviern (mammal)</p>	
<p>il tais</p>	<p>pausa d'enviern (mammal)</p>	
<p>il stgilat</p>	<p>pausa d'enviern (mammal)</p>	

<p>la lieur</p>	<p>animal activ l'enviern (mammal)</p>	
<p>la rauna</p>	<p>marvezza d'enviern (animal da sang froid)</p>	
<p>l'erizun</p>	<p>sien d'enviern (mammal)</p>	
<p>il filien/ l'arogn da la crusch</p>	<p>marvezza d'enviern (l'animal mora, ils ovs e la larva survivan)</p>	
<p>il durmigliet</p>	<p>sien d'enviern (mammal)</p>	
<p>il chavriel</p>	<p>animal activ l'enviern (mammal)</p>	

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 4: TSCHERTGAR CHAUSSAS

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 2. pagina da text - Gieu «Jau ves insatge che ti na vesas betg»	Tadlar	20 (ni 35) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Tadlar ina segunda part da la paraula.	Tadlar la segunda pagina da text. Giugar ina curta scena cun las figuras zambregiadas.
Chapir frastas en rumantsch grischun e savair colliar quellas cun in maletg da la chaussa descrita.	Giugar il gieu «jau ves insatge che ti na vesas betg» cun agid dal dissegn da la segunda part da l'istorgia.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
3 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia la segunda pagina da text.	Prelecziun	Lectura
15 min. (fac.)	S prendan las figuras zambregiadas, fan gruppas da dus, repartan las rollas e preparan la scena fin e cun la segunda pagina da text (incl. repetiziun da l'emprima pagina.) S preschantan l'inscenaziun preparada. Evtl. mo singulas gruppas.	Inscenaziun	Las figuras zambregiadas
15 min.	Gieu «jau ves insatge che ti na vesas betg»: S han avert il cudesch cun il dissegn sper la segunda pagina da text. M fa frastas: «Jau ves insatge che vus na vesais betg, insatge quadratic cun buttuns ed ina manvella» (vesair catalog da dumondas). M declera immediat ils plets nunenconuschents. S emprovan d'engiavinar tge che M manegia.	Gieu	Dissegn en il cudesch Catalog da dumondas

«Jau ves insatge che vus na vesais betg»

M po preleger questas frusas ed S emprovan d'engiavinar la chaussa. M repeta la soluziun mintgamai en rumantsch grischun.

Jau ves insatge che vus na vesais betg, ...

- ch'ha ina cua, tegna ora la lieunga ed ha ina bursa en maun. (mieur)
- ch'ins po mangiar, ch'è en ina chascha, ha ina paletscha ed è oransch. (rischmelna/carotta)
- ch'è grisch ed ha undas blauas. (cria)
- ch'è quadratic, ha buttuns ed ina manvella. (cassa)
- ch'è alv ed ha bindels per liar. (scussal)
- ch'è da vaider e da lain, ch'ins po avrir e serrar. (isch)
- ch'è da vaider, ha in cucun ed in venter da strom. (buttiglia da Chianti)
- ch'èn nairs e gizs ed han curegias. (chalzers)
- ch'èn mellens, ch'ins po mangiar e ch'èn qua en ina chascha. (maila)
- ch'ha in barbis, ina cua e toppas. (giat)
- ch'è pitschen e cuntegna raps. (bursa)
- ch'èn da vaider e gidan a vesair meglier. (egliers)
- ch'è cotschen, da lain e da plum. (rispli)
- ch'è brin cler e sa chatta sisum il regal, ...igl ha trais da quels. (paun)
- ch'èn en in satg. (tartuffels)
- ch'è da lain, ha dus fiers enturn il venter ed in viertgel. (butschin)
- che penda vi da la paraid ed ha in ur alv. (maletg)
- ch'è grisch, ha in'ala e vegn purtà sin il chau. (chapè)
- ch'ha sdrimas alvas e brin cleras ed è da stoffa. (chamischa)
- che tegna ina cria en maun, ha egliers ed in chapè. (vendider)

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 5: ESSER IN GIAT

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 3.-5. pagina da text - Glista da cumonds	Tadlar	20 (ni 35) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir in'ulteriura part da la paraula.	Tadlar las paginas da text 3-5. Giugar la scena da questas paginas cun las figuras zambregiadas.
Chapir las activitads (verbs), transponer ed interpretar ils cumonds.	Inscenar cumonds (activitads da giats) che M di ed interpretar ils cumonds che vegnan giugads.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia las paginas da text 3-5 (enfin « ... returna el a chasa.») M declera immediat ils plects nunenconuscents.	Prelecziun	Lectura
15 min. (fac.)	S prendan las figuras zambregiadas, fan gruppas da dus, repartan las rollas e preparan la scena fin e cun la pagina da text 5. S preschantan l'inscenaziun preparada (evtl. mo singulas gruppas).	Lavur en dus / inscenaziun	Las figuras zambregiadas
15 min.	M fa attent S a las differentas activitads d'in giat (el sorta, el sa schluita viaden, el litga, el sa stenda, el fruscha ses barbīs). S duain far da giats. Adina dus S sortan da la stanza da scola e spetgan fin ch'els vegnan puspè clamads. M numna l'activitad d'in giat che S duain imitar. Ils dus S vegnan clamads. Els ston engiavinar l'activitad che tschels S insceneschan.	Gieu d'engiavinar activitads	Glista da dumondas

Vus essas giats ...

M cumonda a S dad imitar activitads d'in giat. S insceneschan questas activitads.

... susdai!

... as lavai!

... faschai ina goba da giat!

... schluitai enturn las chommas d'ina persuna!

... filai! (viers dal giat, cura ch'el dorma)

... faschai l'umet e batlegiai!

... tschiffai ina mieur!

... sgrigni!

... murdai!

... sgriffalai!

... tschiffai in utschè!

... miaulai!

... as stendai!

... fruschai il barbis!

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 6: ILS GIATTELS

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 6.-8. pagina da text - Fegl da lavur	Tadlar	20 (ni 35) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir in'ulteriura part da la paraula.	Tadlar las paginas da text 6 - 8. Giugar ina curta scena cun las figuras zambre-giadas.
Chapir ina chaussa particulara dal text repartida sin differentas paginas (cumparsa dals trais giattels).	Descriver cun ina frasa la cumparsa dals giattels e malegiar ils giattels cun las colurs correspondentas.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia la las paginas da text 6 - 8 (fin a: « ... ti ma laschas ir, u betg?»). M declera immediat ils peds nunenconuschents.	Prelecziun	Lectura
(15 min.)	Inscenaziun dal text udì enfin qua.	Inscenaziun	Figuras)
15 min.	M fan attent S ch'il giat fa da padrin da trais differentes giattels. S duain repeter, senza che M prelegia anc ina giada las parts dal text, co quels vegnan descrits. M rimna descripciuns (a la tavla, sin il projectur) che S fan a bucca e prelegia alura (sch'i fa da basegn) anc ina giada il text nua ch'ils giattels vegnan descrits. S uenter ina curta fasa da rimnar e d'evaluar reparta M il fegl da lavur. S fan ils pensums. Correctura en la classa (il num dal terz giattel vegn menziunà pir pli tard en l'istorgia, il fegl da lavur po dentant tuttina vegnir schlià).	Sa regurdar	Fegl da lavur

Peldavent	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
Mezvida	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
Entirentratg	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

Num dal giattel	Descripziun dal giattel	Maletg dal giattel
Peldavent	Il giattel Peldavent è alv ed ha tachels brins.	
Mezvida	Il giattel Mezvida ha in cularin alv enturn il culiez. (La color principala po mintgin/a eleger sez/zza.)	
Entirentratg	Il giattel Entirentratg è tut nair, unicamain las toppas èn alvas.	

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 7: TSCHERTGAR ANC DAPLI CHAUSSAS

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 9. pagina da text - Glista cun dumondas	Tadlar	15 (ni 30) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir ina quarta part da la paraula.	Tadlar il cuntegn da la pagina da text 9. Giugar ina curta scena cun las figuras zambre-giadas.
Chapir frasis en rumantsch grischun e savair colliar quellas cun in maletg da la chaussa descrita.	Giugar il giu «jau ves insatge che ti na vesas betg» cun agid dal dissegn sper la pagina da text 9.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia la 9. pagina da text (enfin « ... entir ed entratg»).	Prelecziun	Lectura
(15 min.)	Inscenaziun dal text udì enfin qua.	Inscenaziun	Figuras)
10 min.	Gieu «jau ves insatge che ti na vesas betg». S han avert il cudesch cun il dissegn sper la pagina da text 9. M fa frasis: «Jau ves insatge che vus na vesais betg, ch'è radund, ha in ur ed è alv.» (vesair la glista cun dumondas). M declera immediat ils plets nunenconuschents. S emprovan d'engiavinar tge che M manegia.	Gieu	Glista cun dumondas

«Jau ves insatge che vus na vesais betg»

(M po preleger questas frastas ed S emprovan d'engiavinar la chaussa. M repeta la soluziun mintgamai en rumantsch grischun.)

Jau ves insatge che vus na vesais betg, ...

- ch'è alv, ha undas blauas e cotschnas ed è da taila. (sientamauns)
- ch'è rosa, ha flurs sisura e bindels per liar. (scussal da la mieur)
- ch'è quadratic, da colur rosa ed ha peschs sisura. (cuverta da maisa)
- che penda vi d'ina corda a la paraid ed ha in piz. (rispli)
- ch'è brin cler, quadratic e da lain. (planetta)
- ch'è giz, da duas colurs, da lain e da metal. (cuntè)
- ch'ins po guardar ed era leger, ch'è alv, nair e grisch. (gasetta)
- ch'è da vaider, ha in pe e cuntegna insatge liquid. (magiel)
- ch'è pitschen e bletsch. (dagut)
- ch'è da vaider e quadratic ed ha ina maniglia. (fanestra)

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 8: NUMS DA FAMIGLIA

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 10. pagina da text - Arber genealogic	Tadlar	20 (ni 35) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

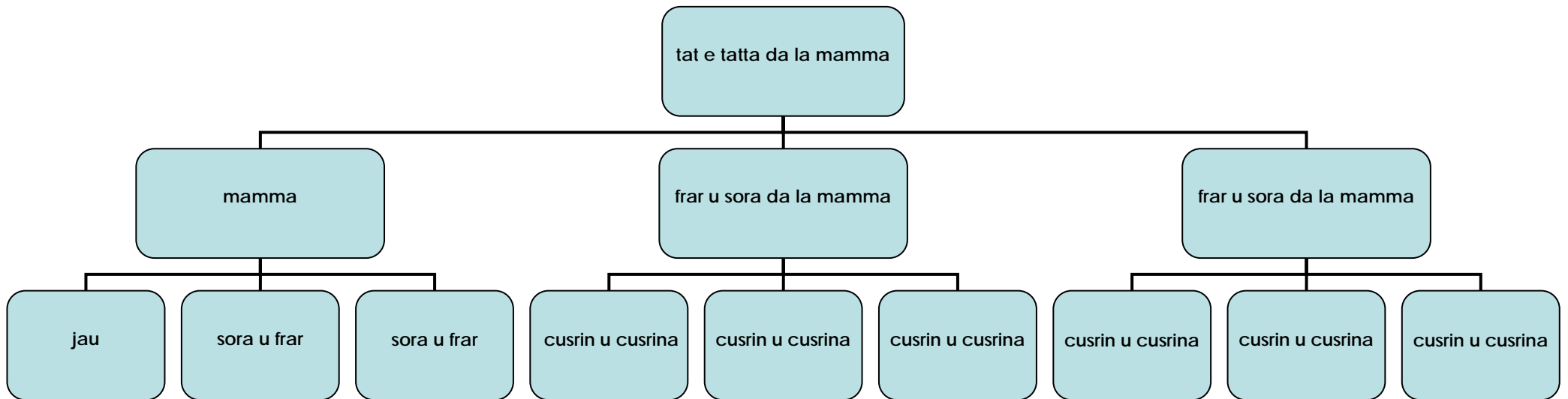
<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir ina tschintgavla part da la paraula.	Tadlar il cuntegn da la pagina da text 10. Giugar ina curta scena cun las figuras zambregiadas.
Nudar nums da l'atgna famiglia ed emprender d'enconuscher in arber genealogic.	Dissegnar ed emplenir in arber genealogic cun ils nums da l'atgna famiglia.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia la 10. pagina da text (fin a: « ... il grass ans vegn a gustar»). M declera immediat ils plets nunenconuscents.	Prelecziun	Lectura
(15 min.	Inscenaziun dal text udì enfin qua.	Inscenaziun	Figuras)
15 min.	M renda attent a S che la famiglia dal giat para d'avair nums speziels. En quest connex pon ins far ponderar S tge nums che cumparan en famiglia. En furma d'in arber genealogic duain S nudar ils nums da famiglia. M declera e mussa co far in arber genealogic (guardar agiunta). S dissegnan dus arbers genealogics (da la vart da la mamma e dal bab).	Dissegnar tenor instrucziuns	Arber genealogic Palpiri da dissegnar

Arber genealogic

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 9: IN VAIR AMI

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 11. pagina da text - Istorgia «Amis» e glista da dumondas	Tadlar	35 (ni 50) min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir ina sisavla part da la paraula.	Tadlar il cunregn da la 11. pagina da text. Giugar ina curta scena cun las figuras zambregiadas.
a) Describer in «vair ami». b) Discutar la dumonda «tge è in vair ami?»	a) Scriver in cumponiment cun il titel «Mes ami / mia amia». b) Tadlar l'istorgia «Amis» e responder a las dumondas.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
5 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia la pagina 11 da l'istorgia (fin a: « ... lura mez vida, lura»). M declera immediat ils plets nunenconuschents.	Prelecziun	Lectura
(15 min.)	Inscenaziun dal text udì enfin qua.	Inscenaziun	Figuras)
30 min.	M repeta ils plets da la mieur: «Ti es in vair ami!» M tematisescha quests plets (duas pussaivladads): a) Discutar la dumonda: «Tge è in vair ami?» (per mintga S personalmain). Far scriver a S in cumponiment cun il titel «Mes ami / mia amia». Quel vegn alura prelegì. b) M prelegia l'istorgia «Amis» e guarda sche S han chapì ils singuls plets. El/ella reparta alura bindels da palpiri cun dumondas e lascha responder S a las dumondas (lavor en gruppas da dus). Discutar il text e cun agid da quel la dumonda: «Tge è in vair ami?»	Scriver in cumponiment / preleger e discutar Responder (mintgamai en dus) a las dumondas	

Amis

- «Nua vuls ir?», dumonda il bab.
Bengiamin tegna la maniglia da la porta. «Ora», di il mat.
«Co ora?», dumonda il bab.
«Be uschia», di Bengiamin.
- 5 «E cun tgi?», dumonda il bab.
«Mooo ...», di Bengiamin.
«Per dir cler e net», di il bab, «jau na vi betg che ti girias enturn cun quest Josef.»
«Pertge betg?», dumonda Bengiamin.
«Perquai ch'el n'è betg bun per tai», di il bab.
- 10 Bengiamin guarda si per ses bab.
«Ti sas bain sez che quest Josef è in ... per uschè dir, in uffant restà enavos spiertalmain», di il bab.
«Ma Josef è bain tut en urden», di Bengiamin.
«Pussaivel», di il bab. «Ma tge pos ti imprendder dad el?»
- 15 «Jau na vi gnanc imprendder insatge dad el», di Bengiamin.
«Sche ti es ensemen cun insatgi, stuessas ti era pudair imprendder insatge da quel», di il bab.
Bengiamin lascha ir la maniglia. «Jau imprend dad el a far bartgettas da palpiri.»
«Quai savevas far gia cun quatter onns», di il bab.
- 20 «Ma jau aveva entant puspè emblidà quai», di Bengiamin.
«Ed uschiglio?», dumonda il bab, «tge faschais uschiglio?»
«Nus girain in pau enturn», di Bengiamin, «nus guardain quai e tschai.»
«Na pos ti betg far quai era cun in auter uffant?»
«Bain», di Bengiamin. «Ma Josef vesa dapli», di el suenter in mument.
- 25 «Tge?», dumonda il bab. «Tge vesa Josef?»
«Da tutta sorts chaussas», di Bengiamin, «feglia ed uschia. Crappa fitg bella. Ed el sa nua ch'ils giats èn. E quels vegnan, sch'el cloma.»
«Hm», di il bab. «Taidla ina giada, en la vita èsi impurtant da s'orientar adina vers ensi.»
- 30 «Tge vul quai dir», dumonda Bengiamin, «da s'orientar vers ensi?»
«Quai vul dir, ch'ins duess tschertgar amis ch'ins po admirar. Amis, dals quals ins po imprendder insatge, perquai ch'els èn forsa in pau pli scorts che nus sezs.»
Bengiamin tascha in'urella. «Ma lura», di el finalmain, «sche ti crais che Josef saja pli pluffer che jau, lura èsi tuttina bun per Josef ch'el ha mai, navair?»

Dumondas

1. Tge tradescha la resposta da Bengiamin en la lingia 6? Tge pensas ti?

Bengiamin enconuscha l'opiniun dal bab. El na vul betg declerar tge e cun tgi ch'el vul ir a giugar. El na dat betg gugent resposta al bab. El sa u suppona che quest ami na plascha betg al bab.

2. Pertge na vul il bab betg che Bengiamin gioghia cun Josef? Numna dus motivs!

Tenor il bab n'è Josef betg bun avunda, betg avunda intelligent per ses figl. Josef è impedi (restà enavos spiertalmain), auter che tschels uffants.

3. Tge spetga il bab dad in ami da ses figl? Numna trais chaussas.

Tenor il bab ston ins pudair profitar dad in ami, admirar el, surtut emprender chaussas «impurtantas», «s'orientar vers ensi» per cuntanscher in stgalim pli aut. L'ami sto esser pli intelligent.

4. Tge spetga Bengiamin dad in ami? Numna trais chaussas.

In ami ston ins avoir gugent. Bengiamin na vul betg en emprima lingia emprender, ma bain pudair far ensemen chaussas, era fitg simplas (bartgettas da palpieri sco pli baud), chaussas emblidadas dal temp d'uffanza, contemplar la natira cun ils egls da l'ami che vesa en la natira dapli che auters (feglia, crappa, animals, relaziun speziala cun giats).

5. Co chapeschas ti l'ultima frasa che Bengiamin di a ses bab ?

Bengiamin è fitg furber, el ha tadlà bain quai ch'il bab ha ditg. El sa co duvrar ils plects dal bab per l'agen intent. Finalmain tira il bab la curta.

GIAT E MIEUR EN CUMPAGNIA – UNITAD 10: ENTIR ED ENTRATG

1. TGE?: CUNTEGN

<i>Med / material</i>	<i>Tadlar / leger / tematisar il rg</i>	<i>Temp</i>
- <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> , 1.-12. pagina da text - Las figuras zambregiadas en l'unitad 1	Tadlar	45 min.

2. PER TGE?: FINAMIRA(S)

<i>Finamira(s) approximativa(s)</i>	<i>Finamira(s) precisa(s)</i>
Chapir e repeter l'entira paraula.	Tadlar bain l'istorgia e jugar la paraula cun las figuras zambregiadas.

3. CO?: DECURS DA L'UNITAD

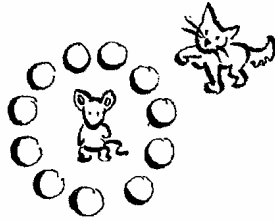
<i>Temp</i>	<i>Decurs</i>	<i>Metoda</i>	<i>Material</i>
10 min.	M reparta a mintga S in cudesch <i>Giat e mieur en cumpagnia</i> . M prelegia l'entira istorgia. M declera anc ina giada plets nunen-conuschents (sch'i fa da basegn).	Prelecziun	Lectura
20 min.	S prendan las figuras zambregiadas, fan gruppas da dus, repartan las rollas e preparan l'inscenaziun da l'entira l'istorgia. (S pon duvrar il cudesch da l'istorgia per las preparativas.)	Inscenaziun	Las figuras zambregiadas en unitad 1 / cudesch
15 min.	S giogan l'istorgia preparada (evtl. mo singulas gruppas).		

Ulteriuras ideas

Gieu dal giat e da la mieur

Giat e mieur: ils uffants furman in rudè cun las fatschas anen. Els sa dattan ils mauns. Ina mieur stat d'ens il rudè, in giat ordaifer. Avant ch'il giat dastga ir a chatscha da la mieur, sto p.ex. avair lieu in gieu da dumondas e respostas. La persecuziun entschaiva a moda che tut las «portas» èn avertas per la mieur, dentant betg per il giat. Serrar las portas uschè baud ch'il giat na vegn betg tutgà dals mauns che crodan.

☉ Giat: «Mieurina, mieurina, tge fas en l'iert?»

Mieur: «Magliar giabus!»

Giat: «E sch'jau vegn?»

Mieur: «Lura mitsch jau!»

Zambregiar in gieu da giat e mieur

- Zambregiar in giat d'ina stgatla.
- Far da „FIMO“ mieurs da differentas colurs. Mintga mieur duess avair ina cua lunga per ch'in uffant possia tegnair quella bain en maun. (Far la cua cun ina corda ch'ins tira tras la mieur da FIMO e ch'ins franca cun in nuf.)
- Prender in dat cun las varts coloradas sco las differentas mieurs. (Dats cun varts da color datti era da comprar, da maniera ch'ins sto mo anc adattar las colurs da las mieurs a quellas dal dat.)

Il gieu funcziuna sco suonda:

Ils uffants sesan vi d'ina maisa. In uffant è il giat (el ha la stgatla). Tschels uffants èn la mieurs (els mettan la mieur amez la maisa e tegnan vi da la cua/corda). Ussa tira in uffant suenter l'auter il dat. La mieur cun la color che cumpara sin il dat sto fugir (l'uffant tira sia mieur davent da la maisa). Il giat improva da la tschiffar. La mieur che vegn tschiffada sto spetgar ina runda.

